

Bydgoszcz, lutego 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.1.1.2019.BG/ACz

**Pan
Krzysztof Jankowski
Dyrektor BZPOW
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza
typu socjalizacyjnego
mieszkanie usamodzielnienia
ul. Bora-Komorowskiego 57/2
85-790 Bydgoszcz**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 122, 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn.zm.) oraz § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz. 1477), w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego mieszkanie usamodzielnienia, ul. Bora-Komorowskiego 57/2, 85-790 Bydgoszcz (zwanej dalej DDz., POW lub Placówką) przeprowadzona została w dniach 22, 24 i 29 stycznia 2019 r. kontrola prawidłowości w trybie zwykłym.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.Cz. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- B.G. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 17/2019 z dnia 15 stycznia 2019 r. w zakresie:

1. przedmiot kontroli:
 - stan organizacyjno-prawny jednostki kontrolowanej,
 - przestrzeganie standardu usług, opieki i wychowania w placówce,
 - przestrzeganie praw dziecka,
 - kwalifikacje osób pracujących z dziećmi;
2. okres objęty kontrolą – od 1 stycznia 2017 r. do 21 stycznia 2019 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność jednostki ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

¹ Na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli. Dokonana ocena w oparciu o następującą skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

Oceny dokonano na podstawie poniższych ustaleń:

A. Stan organizacyjny - prawny jednostki kontrolowanej

Placówka funkcjonuje na podstawie Statutu Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych stanowiącego załącznik do Uchwały Nr LIII/1140/14 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zmiany i przyjęcia tekstu jednolitego statutu Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, stanowiącego załącznik do uchwały w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Bydgoszczy, w placówkę wielofunkcyjną o nazwie Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (zwanym dalej BZPOW lub Zespołem).

Regulamin Organizacyjny Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych stanowi załącznik do Zarządzenia nr 14/13 z dnia 31 stycznia 2013 r. Dyrektora BZPOW.

Zgodnie z zapisem Statutu, Zespół ma siedzibę w Bydgoszczy przy ul. Traugutta 5 i świadczy usługi opiekuńczo-wychowawcze i specjalistyczne typu interwencyjnego i socjalizacyjnego, w tym jako mieszkanie usamodzielnienia przy ul. Bora-Komorowskiego 57/2 w Bydgoszczy.

Placówka posiada Regulamin funkcjonowania grupy usamodzielnienia BZPOW w Bydgoszczy - ul. Bora-Komorowskiego 57/2, w którym określono m.in. kryteria kwalifikacji wychowanków, formy i metody pracy z wychowankami, dokumentację obowiązującą oraz prawa i obowiązki wychowanków. W ocenie kontrolujących wskazana zmiana nazwy ww. dokumentu oraz uaktualnienie niektórych zapisów, w tym w zakresie kryterium kwalifikacji wychowanków, w celu ujednolicenia obowiązujących regulaminów w innych mieszkaniach usamodzielnienia.

Szczegółowo prawa i obowiązki wychowanka Placówki określa „Regulamin pobytu dziecka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego - mieszkaniu usamodzielnienia” wprowadzony zarządzeniem nr 10/13 Dyrektora BZPOW z dnia 31 stycznia 2013 r.

Zespołem placówek kieruje Dyrektor p. Krzysztof Jankowski. Koordynatorem Placówki jest p. [REDAKTOWANE]. Natomiast Koordynatorem Zespołu Mieszkań Usamodzielnienia jest p. [REDAKTOWANE], która odpowiada za organizację i funkcjonowanie mieszkań usamodzielnienia, jest bezpośrednim przełożonym koordynatorów, specjalistów i pozostałych pracowników zespołu mieszkań usamodzielnienia oraz pełni bieżący nadzór kierowniczy nad całością zespołu mieszkań usamodzielnienia według ustalonego harmonogramu.

Placówka funkcjonuje na podstawie zezwolenia wydanego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego: Decyzja Nr WPS.IX.9423.7.2013.BG z dnia 12.02.2013 r. Placówka została wyodrębniona ze struktury Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w wyniku zmian organizacyjnych mających na celu dostosowanie działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych do zmian wprowadzonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zapisy Statutowe uprawniają Dyrektora Centrum do wydawania zarządzeń, regulaminów i instrukcji mających na celu właściwą realizację zadań Placówki. Obowiązujące Zarządzenia dotyczą m.in.:

- regulaminu odwiedzin,
- regulaminu i kwoty kieszonkowego,
- procedury urlopowania wychowanków,
- wydawania leków,
- procedury w przypadku samodzielnego oddalenia się wychowanka z placówki oraz w przypadku nie powrotu w wyznaczonym czasie urlopowania.
- Procedura zaopatrywania wychowanków Grupy Usamodzielnienia w odzież oraz środki higieny osobistej

B. Standard usług świadczonych przez placówkę:

Placówka mieści się w trzypiętrowym budynku wielorodzinnym, zajmuje mieszkanie na parterze o powierzchni 92,14 m². Lokal jest użytkowany na podstawie Umowy podnajmu zawartej w dniu 23 października 2009 r. w Bydgoszczy pomiędzy Miastem Bydgoszcz reprezentowanym przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy a Bydgoskim Zespołem Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych reprezentowanym przez Dyrektora Pana Krzysztofa Jankowskiego. Budynek wyposażony jest w instalację elektryczną, wodno-kanalizacyjną oraz centralne ogrzewanie. W mieszkaniu znajdują się 3 pokoje, kuchnia, salon, dwie łazienki oraz przedpokój. Szczegółowy opis pomieszczeń w załączeniu.

W zakresie warunków socjalno-bytowych stwierdzono, iż placówka posiada wszystkie pomieszczenia zgodnie ze standardem określonym w § 18 ust. 3 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720). W ocenie kontrolujących mieszkanie wymaga odświeżenia (w tym malowania łazienek oraz wymiany szafek i brodzików). Z informacji przekazanych przez Koordynatora mieszkań usamodzielnienia wiadomo, iż w najbliższym czasie zaplanowano remont w tym mieszkaniu.

C. Zabezpieczenie standardu opieki i wychowania w placówce:

1. Placówka zapewnia wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia wychowanków. Jadłospisy ustalane są przy współudziale wychowanków, w systemie tzw. tygodniowym (na 7 dni) i uwzględniają preferencje żywieniowe dzieci.

Zakupy żywnościowe dokonywane są przez wychowanków wg ustalonych wcześniej dyżurów. W ramach tego dyżuru wychowankowie zdobywają podstawowe umiejętności z zakresu utrzymania gospodarstwa domowego oraz racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Codzienne posiłki przygotowywane są przez wychowanków przy pomocy wychowawcy, stosownie do ich wieku, możliwości i umiejętności. Przyjęto, iż ww. dyżury dotyczą wychowanków powyżej 13 r.ż. Młodsze dzieci przyuczają się do dyżurów poprzez czynny udział w zakupach ze starszymi wychowankami.

Dzieci mają dostęp do produktów żywnościowych całodobowo, a także zapewnione II śniadanie do szkoły. Na dzień kontroli jeden wychowanek wymagał diety specjalistycznej.

Z takiej organizacji posiłków zadowoleni są wszyscy wychowankowie, co potwierdziła rozmowa przeprowadzona przez inspektorów kontrolujących placówkę.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 22/17 Dyrektora BZPOW z dnia 7.09.2017 r. w sprawie ustalenia stawki żywieniowej, dla diety w mieszkaniach usamodzielnienia obowiązuje stawka w wysokości 11 zł.

2. Wychowankowie mają zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej, zaopatrzenia w produkty lecznicze i wyroby medyczne. Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia POZ-NZOZ Przychodnia Medycyny Rodzinnej Nowy Fordon ul. Bora-Komorowskiego 53, 85-799 Bydgoszcz. Ponadto, stosownie do zdiagnozowanych potrzeb, dzieci objęte są specjalistyczną opieką w poradniach:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Sułkowskiego Bydgoszcz – 6 wychowanków,
- Poradnia Urologiczna Szpital Dziecięcy Bydgoszcz -1 wychowanek,
- Poradnia Alergologiczna ul. Kurpińskiego Bydgoszcz- 2 wychowanków,
- Poradnia Nefrologiczna Szpital Jurasza Bydgoszcz- 1 wychowanek,

- Poradnia Dermatologiczna ul. Kurpińskiego Bydgoszcz – 3 wychowanków,
- Poradnia Neurologiczna ul. Broniewskiego Bydgoszcz- 1 wychowanek,
- Poradnia Gastroenterologiczna Szpital Jurasza Bydgoszcz – 1 wychowanek,
- Poradnia Okulistyczna Poradnia Gdańska Bydgoszcz – 3 wychowanków.

Dokumentacja medyczna wychowanków przechowywana jest w segregatorach wychowanków, w których znajdują się; książeczki zdrowia, wypisy ze szpitali, informacje od lekarzy, zgody opiekuna prawnego na leczenie szpitalne i operacyjne, karty wagi i wzrostu. Zaopatrywanie wychowanków w leki odbywa się zgodnie z *Procedurą zaopatrywania wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego - Mieszkanie Usamodzielnienia w leki.*

Prowadzony jest Zeszyt przychodu i rozchodu leków w Mieszkaniu Usamodzielnienia, w którym odnotowywane są leki przyjmowane na stałe przez wychowanków, zakup leków i środków opatrunkowych, leki przyjmowane doraźnie przez wychowanków. Ponadto prowadzony jest Rejestr podawania leków zleconych przez lekarza oraz Rejestr konsultacji lekarskich. W załączeniu Oświadczenie Koordynatora.

Z uzyskanych informacji wynika, iż w okresie objętym kontrolą w szpitalu psychiatrycznym umieszczony był 1 wychowanek (3- krotny pobyt).

3. Zaopatrzenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne potrzeby osobistego użytku, w tym środki higieny osobistej – stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, bez zastrzeżeń (co potwierdziła rozmowa przeprowadzona z wychowankami). Dla każdego wychowanka prowadzona jest karta odzieżowa.

Wyposażenie bądź doposażenie podopiecznych Placówki następuje zgodnie z *Procedurą zapotrzebowania wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego mieszkań usamodzielnienia w odzież oraz środki higieny osobistej i środki czystości.*

Wyposażenie w środki higieny osobistej bez zastrzeżeń, dzieci potwierdziły dostateczne zaopatrzenie w mydło, szampon, dezodoranty, szczoteczki do zębów, pasty do zębów, gąbki do ciała itp. W załączeniu Oświadczenie Koordynatora.

4. W Placówce wysokość kieszonkowego ustalona jest na podstawie *Zarządzenia nr 31/18 Dyrektora BZPOW z dnia 06.09.2018 r. Dyrektora Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych oraz Regulaminu przyznawania drobnych kwot do własnego dysponowania (tzw. „kieszonkowego”) w Zespole Mieszkań Usamodzielnienia przez wychowanka Placówki typu socjalizacyjnego w Bydgoszczy.*

Ustalono, iż każde dziecko, otrzymuje kwotę pieniężną do własnego dysponowania w wysokości od 10 do 20 zł.

Powyzsza ustalona minimalna kwota kieszonkowego jest niezgodna z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz.1720). Zgodnie bowiem z Obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej - *od dnia 1 czerwca 2018 r. wysokość kwoty, o której mowa w art.80 ust.1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny wynosi nie mniej niż 1052 zł.*

W świetle powyższego, konieczne jest podwyższenie wysokości minimalnej kieszonkowego, a w ocenie kontrolujących, należy przy tej okazji rozważyć zwiększenie kwoty i rozpiętości kieszonkowego w zależności od wieku wychowanków. Zapewnienie dzieciom stałego kieszonkowego na godnym poziomie spełnia funkcje wychowawcze i socjalizacyjne, ponieważ uczy dziecko wartości pieniądza, oszczędzania i zarządzania nim w czasie (planowanie wydatków, podejmowania decyzji i ponoszenia ich konsekwencji), a tym samym powinno być

ważnym elementem procesu usamodzielniania. Dla przykładu kwota 20 zł dla 17-letniego wychowanka w praktyce nie wystarcza na pokrycie kosztów 1 biletu do kina. Wychowankowie osobiście odbierają swoje kieszonkowe od wychowawcy i potwierdzają odbiór podpisem. Nie stwierdzono przypadków pozbawienia wychowanka kieszonkowego.

5. Na podstawie analizy teczek wszystkich wychowanków (10) ustalono, iż dla każdego dziecka prowadzona jest teczka osobowa zawierająca:

- Metryczkę, karty pobytu, plan pomocy dziecku, arkusze obserwacji wychowanka, karty medyczne, arkusze kontaktów wychowanka z instytucjami oraz rodziną wychowanka, karty odzieżowe, opinie wychowawcy prowadzącego, pedagoga/psychologa, wywiady środowiskowe, plany pracy z rodziną, protokoły z posiedzeń Zespołu ds. Okresowych Oceny Sytuacji Dziecka, ponadto inne ważne dokumenty dot. wychowanka: skierowanie, postanowienie o umieszczeniu w placówce, inne postanowienia i korespondencja z Sądem, odpis skróconego aktu urodzenia, poświadczenie miejsca stałego zameldowania, świadectwa szkolne, opinie ze szkół, od wychowawców, zaświadczenie o opiece prawnej dziecka.

Ponadto osobny segregator, w którym znajdują się skierowania oraz postanowienia Sądu o umieszczeniu w placówce wychowanków.

6. W placówce w okresie objętym kontrolą opiekę psychologiczną zapewniała p. [REDAKT] do dnia 01.01.2017r.do03.01.2018r.(aktualnie na urlopie rodzicielskim), a od 04.01.2018 r. do 01.07.2018 r. p. [REDAKT] (opieka doraźna), od 02.07.2018 r. do dnia kontroli p. [REDAKT]. Z informacji otrzymanych od Koordynatora Mieszkań wiadomo, iż umowa p. [REDAKT] kończy się 31.01.2019 r., w związku z powyższym podjęte zostały już działania w celu zapewnienia dzieciom wsparcia psychologicznego przez nowego psychologa.

W okresie objętym kontrolą psycholog pełnił dyżury w placówce przy ul. Bora-Komorowskiego 57/2 zgodnie z harmonogramem, przyjętym na dany semestr szkolny, aktualnie psycholog pełni dyżur we wtorki od godz.12.45 do 16.30.

Psycholog realizuje swoje zadania zgodnie z zakresem czynności oraz rocznym planem pracy.

W ramach obowiązków psycholog m.in.:

- prowadzi badania psychologiczne wychowanków,
- współdziała w opracowaniu planów pracy z dzieckiem,
- sprawuje indywidualną opiekę psychologiczną nad wychowankiem,
- prowadzi zajęcia specjalistyczne z wychowankami,
- diagnozuje przyczyny i źródła niepowodzeń szkolnych, zaburzeń rozwojowych, trudności wychowawczych oraz ustala właściwe metody oddziaływania na dziecko,
- współpracuje z sądami rodzinnymi, ośrodkami adopcyjnymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, działem pieczy zastępczej MOPS, asystentami, pracownikami socjalnymi,
- sporządza pisma zewnętrzne,
- bierze udział w społecznościach wychowanków oraz w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, jak również w rozprawach sądowych wychowanków.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż psycholog sporządza:

- Opinie psychologiczne,

- Arkusze badań i obserwacji psychologicznych,
- Karty udziału w zajęciach z opisem ich przebiegu.

Diagnoza psychofizyczna sporządzana jest przez psychologa i pedagoga po bezpośrednim przyjęciu dziecka w POW ul. Traugutta 5 w Bydgoszczy.

W okresie objętym kontrolą prowadzone były zajęcia indywidualne np. w zakresie stymulacji rozwoju emocjonalnego, zwiększenia świadomości w zakresie odczuwania różnych stanów emocjonalnych i ich przyczyn, kształtowania umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji, naukę konstruktywnych metod radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz obniżania napięcia emocjonalnego (rodzeństwo ██████████). Z dwójką rodzeństwa ██████████ prowadzone były zajęcia ukierunkowane na psychoedukację dziecka w zakresie uzależnienia, konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Z pozostałymi wychowankami zajęcia prowadzone są stosownie do aktualnych potrzeb i deficytów dzieci. Ponadto psycholog udziela wychowankom wsparcia emocjonalnego poprzez rozmowy indywidualne wg. zgłaszanych potrzeb. Realizowane czynności odnotowywane są w kartach udziału oraz w dziennikach zajęć. W załączeniu oświadczenie psychologa.

7. W placówce zatrudniony jest pedagog p. ██████████, który pełni dyżury w placówce w każdą środę w godzinach od 14.00-19.00. Bezpośredni czas pracy z wychowankami w ramach zajęć specjalistycznych wynosi 5 godzin.

Pedagog realizuje swoje zadania zgodnie z zakresem czynności oraz planem pracy.

Pedagog sporządza opinie pedagogiczne, prowadzi Arkusze badań i obserwacji pedagogicznych, Karty udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga z opisem ich przebiegu, Karty kontaktów z instytucjami i rodziną oraz prowadzi Dziennik zajęć pedagoga szkolnego na rok szkolny.

Ponadto, do zakresu działań podejmowanych przez pedagoga podczas pełnienia dyżuru pedagogicznego należą m.in:

- Konsultacje z wychowawcami na temat funkcjonowania grupy,
- Analiza dokumentacji wychowanków,
- Prowadzenie zajęć w ramach terapii pedagogicznej,
- Rozmowy wspierające, wychowawcze i interwencyjne,
- Doraźna pomoc w nauce i odrabianiu lekcji,
- Współpraca z instytucjami zewnętrznymi oraz rodzicami wychowanków,
- Udział w społecznościach wychowanków oraz Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

Pedagog obecnie pracuje systematycznie z 8 wychowankami. Psycholog prowadzi zajęcia indywidualne w zakresie stymulacji rozwoju funkcji percepcyjno-motorycznych i poznawczych, rozwijania kompetencji społecznych, utrwalania zasad ortograficznych, nadrobienia i doskonalenia umiejętności szkolnych. Ponadto wszystkie dzieci objęte są doraźną pomocą i wsparciem według zgłaszanych potrzeb oraz obserwowanych trudności. Zajęcia prowadzone są w sposób systematyczny i dostosowane do zdiagnozowanych indywidualnych potrzeb dziecka.

8. W placówce zatrudniony jest pracownik socjalny p. ██████████ (1 etat na 3 placówki tj. 1 placówka przy ul. Plac Chełmiński 5/7 oraz 2 mieszkania przy ul. Bora-Komorowskiego 59 i 57/2). Do zadań pracownika socjalnego należy m.in.:

- Analiza sytuacji wychowanka, jego rodziny, opiekunów i sporządzanie wywiadów środowiskowych,
- Współpraca z asystentami rodziny oraz instytucjami zewnętrznymi,
- Pomoc wychowankowi i jego rodzinie w realizacji planu pracy z rodziną,
- Poradnictwo socjalne,
- Pomoc w przygotowaniu i prowadzeniu procesu usamodzielnienia,
- Pomoc w poszukiwaniu kandydatów na opiekunów prawnych dla wychowanków w odniesieniu, do których toczy się postępowanie w sądach rodzinnych,
- Udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

Pracownik socjalny sporządza m.in:

- Plany pracy z rodziną
- Indywidualny program usamodzielnienia,
- Kontrakt z pełnoletnim wychowankiem,
- Notatki służbowe z wizyt w środowisku oraz z rozmów z rodzicami,
- Notatki dotyczące poradnictwa socjalnego dla usamodzielnionej młodzieży,
- Notatki dotyczące przebiegu urlopowania,
- Informacje o kontaktach z wychowankami, ich rodzinami i instytucjami.

Pracownik socjalny przeprowadza pierwszy wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania wychowanka, w celu uzyskania informacji o sytuacji materialnej i życiowej rodziny, prowadzi pracę socjalną na rzecz wychowanków i ich rodzin, nawiązuje i utrzymuje stałą współpracę z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, pozostaje w stałym kontakcie z rodzicami, prowadzi dokumentację wychowanków. Ponadto opracowuje Plan pracy z rodziną i monitoruje jego przebieg, jak również wspiera rodzinę i motywuje ją do podjęcia działań prowadzących do stylu życia społecznie akceptowanego.

Dodatkowo z inicjatywy pracownika socjalnego zorganizowano 2 spotkania dla rodziców, opiekunów prawnych, rodzin zaprzyjaźnionych wychowanków Zespołu Mieszkań Usamodzielnienia. W miesiącu czerwcu 2018 r. uczestniczyło w spotkaniu 10 osób oraz w miesiącu styczniu 2019 r. – 2 osoby. Podczas spotkań omawiano ważne dla rodziców kwestie takie jak: urlopowanie, odpłatność za pobyt dziecka w placówce, zakres władzy rodzicielskiej, odwiedziny na terenie placówki, sytuację zdrowotną dzieci. W trakcie zebrania rodzice mieli możliwość zadawania pytań, jak również zapewniono ich o gotowości wsparcia ze strony specjalistów placówki w zakresie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego.

Na podstawie badanej dokumentacji oraz rozmowy stwierdzono, iż pracownik socjalny jest doskonale zorientowany w sytuacji rodzinno-bytowej każdego wychowanka oraz bardzo rzetelnie realizuje swoje obowiązki.

9. Zaopatrzenie w podręczniki i przybory szkolne - wychowankowie placówki, wyposażeni zostali w książki oraz niezbędne artykuły szkolne. Dzieci, uczęszczają do następujących szkół:

- Szkoła Podstawowa Nr 67 – 4 wychowanków,
- Szkoła Podstawowa Nr 9 – 4 wychowanków,

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy – 1 wychowanek,
- Szkoła Podstawowa w Cerkwicy Nowej (MOW) – 1 wychowanka,

Pokrycie kosztów przejazdu wychowanków do i z miejsca uzasadnionego pobytu dokonuje centrum administracyjne BZPOW, na podstawie pobranej zaliczki przez koordynatora mieszkania. Wszyscy wychowankowie kontynuujący naukę w szkole podstawowej i gimnazjum od marca 2018 r. korzystają z darmowych przejazdów komunikacji miejskiej na terenie miasta Bydgoszczy. Również opłaty za przejazdy wychowanków umieszczonych w MOS/MOW finansowane są przez BZPOW. Ponadto w placówce obowiązuje rejestr biletów MZK, na podstawie, którego wydawane są bilety.

Wychowankowie podczas rozmowy potwierdzili pełne zaopatrzenie w zakresie potrzeb szkolnych oraz fakt, iż wychowawcy zapewniają bieżącą pomoc w nauce. Ponadto zapewniony jest dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazania dla dziecka. Oświadczenie w tym zakresie złożyła Koordynator placówki.

Z zajęć specjalistycznych odbywających się poza placówką aktualnie korzysta 6 wychowanków. Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, rewalidacyjne, logopedyczne oraz terapie psychologiczne odbywają się w szkołach, do których uczęszczają dzieci. Aktualnie jeden wychowanek ████████ objęty jest nauczaniem indywidualnym na terenie placówki na podstawie orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 w Bydgoszczy z dnia 20.09.2018r. o potrzebie indywidualnego nauczania. Wychowanek od 3 do 8 września 2018 r. przebywał w MOS w Krajence. Z uwagi na zachowania agresywne i impulsywne stanowiące zagrożenie dla innych został karnie wypisany i dowieziony do placówki przez kadrę Ośrodka. U chłopca zdiagnozowano zaburzenia zachowania i emocji znacznego stopnia. Oskar stwarza duże problemy wychowawcze, jest bezkrytyczny wobec swoich zachowań, wykazuje brak równowagi emocjonalnej. Oskar jest pod stałą opieką Poradni Zdrowia Psychicznego ze względu na zaburzenia zachowania i nieprawidłowy rozwój emocjonalny. Z uwagi na długotrwałe zachowania buntowniczo-oporowe był wielokrotnie hospitalizowany na oddziale psychiatrycznym.

10. W zakresie zapewnienia dzieciom opieki dziennej i nocnej: zespół inspektorów na podstawie badanej dokumentacji ustalił, iż w placówce w dni nauki szkolnej w godzinach porannych grupa jest pod opieką 1 wychowawcy. W przypadku konsultacji, zebrań, spotkań, wizyt lekarskich planowanych jest 2 wychowawców. W godzinach popołudniowych dyżur pełni jeden lub dwóch wychowawców w zależności od potrzeb. W godzinach nocnych grupą opiekuje się jeden wychowawca. W dni wolne od nauki i dni świąteczne w ciągu dnia i nocy dyżur pełni jeden wychowawca. Sporadycznie występują przypadki gdy wychowankowie przechodzą pod opiekę wychowawców sąsiadujących placówki tj. na Bora-Komorowskiego 63 lub 59. Powyższa sytuacja jest niezgodna z obowiązującymi przepisami prawa w świetle art. 93 ust. 4 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, w zakresie zapewnienia dziecku całodobowej opieki.

Dobowy czas pracy wychowawców ustalany jest w wymiarze od 8 do 12 godzin. W przypadku nieplanowanej nieobecności wychowawcy w pracy (np. zachorowanie) grafik jest modyfikowany. Mając na uwadze zapisy § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia, liczba dzieci

pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi, powinna odpowiadać potrzebom dzieci oraz rodzajowi prowadzonych zajęć. Na podstawie badanej dokumentacji zespół inspektorów stwierdził, iż aktualnie w placówce z liczby 10 wychowanków, aż 60 % posiada opinie o dostosowaniu z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, ponadto 1 wychowanek (opis powyżej) wymaga szczególnego wsparcia z uwagi na zaburzeniami zachowania i emocji o znacznym nasileniu. W godzinach popołudniowych konieczna jest realizacja różnorodnych i licznych zadań, wynikających z wieku wychowanków i ich specyficznych potrzeb. W ocenie kontrolujących obecność dwóch osób pracujących z dziećmi umożliwi większą indywidualizację opieki, pozwoli na organizację zajęć stosownie do wieku i możliwości dzieci (aktualnie brak możliwości zaplanowania wspólnych wyjść w czasie wolnym np. do kina, na basen czy kręgle). Organizując pracę wychowawczą, konieczne jest uwzględnianie realizacji zasad określonych w § 13 ust. 2 rozporządzenia.

Obchód w godzinach nocnych odnotowywany jest w zeszycie raportów (w standardzie - § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia).

11. W placówce prowadzone są przez wychowawców:

- Dzienniki zajęć wychowawcy, gdzie wpisywane są codzienne informacje dotyczące wszystkich czynności np. pobudka, toaleta, odrabianie lekcji, zajęcia dodatkowe;
- Arkusze obserwacji wychowanków;
- Zeszyty wyjść – gdzie odnotowywane są wszystkie wyjścia wychowanków (szkoła, lekarz, sklep);
- Zeszyt samodzielnych przepustek;
- Zeszyt przekazywanych informacji o przyjmowanych lekach, urlopowaniu, itp.
- Zeszyt raportów;
- Rejestr podawanych leków zleconych przez lekarza;
- Rejestr konsultacji lekarskich.

Wychowawcy zgodnie z art.100 ust.1, 2 i 3 ustawy o wspieraniu rodziny organizują pracę z grupą oraz indywidualną pracę z dziećmi, pomagają w nauce, przygotowaniu posiłków, motywują i wspierają w różnych sytuacjach życiowych, pozostają w stałym kontakcie z rodzicami, opiekunami prawnymi, placówkami i instytucjami zewnętrznymi.

12. W Placówce dla każdego wychowanka sporządzana jest:

- Diagnoza psychofizyczna - psycholog i pedagog opracowuje *Diagnozę psychofizyczną wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej*. Dokument zawiera wszystkie elementy wskazane w §14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Diagnoza jest opracowywana niezwłocznie po przyjęciu wychowanka do BZPOW ul. Traugutta 5;
- Opinia psychologiczna – jako uaktualnienie diagnozy psychofizycznej;
- Opinia pedagogiczna – jako uaktualnienie diagnozy psychofizycznej;
- Karta pobytu zawierająca opis w następujących obszarach:
 - relacje dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi,
 - funkcjonowanie społeczne dziecka w placówce,
 - funkcjonowanie społeczne dziecka poza placówką,
 - nauka szkolna dziecka, kontakty ze szkołą,
 - stan emocjonalny i samodzielność dziecka,
 - stan zdrowia dziecka oraz pobytu dziecka w szpitalu,

- leki podawane dziecku,
- szczególne potrzeby dziecka,
- znaczące wydarzenia w życiu dziecka,
- współpraca z instytucjami i organizacjami oraz asystentem rodziny.

Karty pobytu uzupełniane są systematycznie przez wychowawców prowadzących, zwrócono jednak uwagę na występujące braki zapisów w obszarze - *współpraca z instytucjami i organizacjami oraz asystentem rodziny*. Powyższe informacje wpisywane są wprawdzie w Arkuszu kontaktów wychowanka z instytucjami, jednak obowiązującym dokumentem jest Karta pobytu i w tym miejscu winny być odnotowywane wszelkie kontakty z instytucjami.

- Plan pomocy dziecku (PPD) opracowywany przez wychowawcę kierującego procesem wychowawczym dziecka, plan uwzględnia zdanie dziecka, zawiera cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, modyfikowany jest w zależności od zmieniającej się sytuacji wychowanka, co pół roku sporządzane jest bardzo obszerne podsumowanie planu pomocy dziecku. PPD opracowywany jest we współpracy z asystentem, o ile taki pracuje z rodziną. Analiza PPD wskazuje, iż w przypadku starszych wychowanków zapisy w kolejnych planach powielają się, najczęściej z uwagi na brak istotnych zmian w sytuacji i zachowaniu dziecka. W związku z powyższym, w ocenie kontrolujących, rozważyć należy opracowanie ww. planu na 1 rok lub 2 lata, z zachowaniem obowiązującego terminu modyfikacji. Ponadto podczas kontroli przekazano Koordynatorowi mieszkań propozycję nowych wzorów PPD, jak również wskazano na zasadność opracowania odmiennych PPD w przypadku pełnoletnich wychowanków.
- Arkusz badań i obserwacji psychologicznych – zawiera zapisy dotyczące zaobserwowanych u wychowanka zachowań (uzupełniany co 2 miesiące) oraz informacje w zakresie przeprowadzonych badań.
- Arkusz badań i obserwacji pedagogicznych – zawiera informacje dotyczące rodzaju oraz zakresu przeprowadzonych badań, a także spostrzeżenia i obserwacje wynikające z bezpośredniego kontaktu z dzieckiem (uzupełniany co 2 miesiące).
- Karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, z opisem ich przebiegu - dla każdego wychowanka wymagającego specjalistycznego wsparcia, specjaliści (psycholog, pedagog) prowadzą karty udziału w zajęciach zawierające informacje dotyczące rodzaju i przebiegu zajęć. Ponadto po każdym semestrze następuje podsumowanie efektów pracy z wychowankiem oraz wskazania dotyczące dalszej terapii.

13. W placówce funkcjonuje Zespół do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka działający zgodnie z Regulaminem Stałego Zespołu stanowiącym Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 10/13 Dyrektora BZPOW z dnia 31.01.2013 r. W posiedzeniach Zespołu uczestniczą: dyrektor, koordynator-wychowawca placówki, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego. Zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji wychowanka w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku. Z posiedzeń Zespołu sporządzane są protokoły oraz formułowane na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce, które przesyłane są do sądu, zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto dodatkowe posiedzenia Zespołu odbywają się w innych szczególnych przypadkach np. decyzji wychowanka o opuszczeniu Placówki lub ustalenia osobistych kontaktów wychowanka z rodziną w sytuacjach konfliktowych.

Przed posiedzeniem Zespołu wychowawcy sporządzają Opinię dotyczącą wychowanka obejmującą: sytuację prawną dziecka, funkcjonowanie dziecka w placówce, stosunek do nauki i wyniki w nauce, ocenę stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, kontakty dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko oraz analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną.

Placówka dopełnia obowiązku wynikającego z art. 100 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, tj. zgłaszania do ośrodka adopcyjnego informacji o przebywających dzieciach uregulowaną sytuacją prawną, jak również zapisów art.4a w zakresie wysłuchania dziecka.

Prawidłowo prowadzona jest księga ewidencji wychowanków zawierająca imię i nazwisko dziecka, pesel, datę i miejsce urodzenia, adres ostatniego zamieszkania dziecka oraz aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych.

D. Przestrzeganie praw dziecka.

W trakcie kontroli przeprowadzono rozmowy z wychowankami w celu ustalenia, czy placówka przestrzega praw dziecka.

Na tej podstawie, a także na podstawie obserwacji dzieci i badanej dokumentacji ustalono:

- Prawidłowy dostęp do nauki, wszystkie dzieci objęte obowiązkiem szkolnym zostały wyposażone w książki i niezbędne artykuły szkolne, w ocenie dzieci na bieżąco uzupełniane są braki w tym zakresie, wychowawcy utrzymują stały kontakt ze szkołami, dzieci zawsze mogą liczyć na pomoc w nauce. Pomocy w nauce udzielają wychowawcy dyżurujący oraz pedagog.
- W ramach czasu wolnego sporadycznie organizowane są dla dzieci zajęcia plastyczne, manualne kulinarne, sportowo- turystyczne, gry stolikowe, komputerowe oraz playstation. Placówka organizuje okazjonalnie konkursy i zabawy, mające na celu integrację grupy np. Konkurs na przebranie halloweenowe, Konkurs na najciekawszą kartkę wielkanocną itp. Dzieci korzystają z zajęć pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych na terenie szkół, do których uczęszczają (SKS, piłka nożna).
- Dostęp do kultury, rozwoju i wypoczynku – dzieci mają organizowane wspólne wyjścia do kina, na basen, mecze oraz inne imprezy okolicznościowe bardzo sporadycznie, co potwierdziła rozmowa z wychowankami. Częstotliwość wyjść jest większa w okresie Świąt Bożego Narodzenia, co jest wynikiem większej oferty imprez organizowanych przez sponsorów np. wyjście do Family Parku czy Laser Fight. Z przedstawionego Kalendarium (na rok 2017 i 2018) wynika, iż jedynie podczas ferii zimowych dzieci korzystają ze wspólnych wyjścia na kręgle, basen lub do kina, przy czym w trakcie trwających podczas kontroli ferii zimowych 2019 r., wychowankowie nigdzie wspólnie nie wychodzili. Z informacji przekazanych przez Koordynatora wynika, iż powyższa sytuacja wynikała z zaplanowanych przez wychowawców urlopów oraz ograniczeń związanych z funkcjonowaniem jednego z wychowanków.

W ocenie kontrolujących oferta w zakresie organizacji czasu wolnego jest niewystarczająca.

W 2017 roku dzieci wyjeżdżały nad morze do Ustki (7 uczestników)- Ośrodek Wczasowy „Awilla” – od 25.06.2017 r. do 01.07.2017 r. oraz nad jezioro - od 10.07.2017 r. do 10.07.2017 r. Ośrodek Wypoczynkowy „U Karasia” (7 uczestników). W trakcie ferii

zimowych 12-16.02.2017 r. wychowankowie uczestniczyli w półkoloniach u „Dominiczka” w Bydgoszczy. W okresie wakacji letnich w 2018 r. 1 wychowanek brał udział w koloniach organizowanych przez BORPA od 26.07.2018 r. do 04.08.2018 r. w Funce, a 3 innych wychowanków w Smerzynie – od 22.08.2018 r. do 31.08.2018 r.

Ponadto z inicjatywy Koordynatora placówki, w 2018 r. zorganizowany został wypoczynek nad morzem w okresie od 17.09.2018 r. do 24.09.2018 r. połączony z Warsztatami prozdrowotnymi pn „Równowaga dla zdrowia”.

Dzieci uczestniczą w uroczystościach, imprezach rekreacyjno-sportowy oraz okazjonalnych m.in.: Dzień Dziecka, Dzień Matki, impreza Walentynkowa, Andrzejkę, kolacja wigilijna, powitanie lata, urodziny wychowanków itp.

- Dzieci podczas rozmowy potwierdziły, że mogą spotykać się z bliskimi osobami na terenie placówki i poza nią, kontaktować się telefonicznie z rodziną. Wychowawcy – w ocenie wychowanków – wykazują zainteresowanie ich problemami, służą pomocą i wsparciem, jednakże niektóre dzieci skarżyły się na brak dyskrecji wychowawców dotyczących ich spraw osobistych.
- W zakresie ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem – podczas czynności kontrolnych nie zaobserwowano poniżającego traktowania wychowanków. Same dzieci nie zgłaszały skarg w tym zakresie. Wychowankowie znają system kar i nagród obowiązujący w placówce. Wszyscy wychowawcy oraz koordynator złożyli oświadczenia w powyższym zakresie.
- W zakresie zrzeszania się - w placówce nie funkcjonuje samorząd wychowanków, natomiast 1 raz w miesiącu odbywają się spotkania społeczności, podczas których wychowankowie mają możliwość wyrażania własnych opinii, wniosków oraz rozstrzygania kwestii spornych pomiędzy wychowankami. W spotkaniach biorą udział: koordynator, wychowawcy, specjaliści oraz koordynator mieszkań usamodzielnienia. Omawiane są aktualne problemy występujące w grupie oraz planowane działania mające na celu eliminowanie sytuacji niepożądanych.

E. Kwalifikacje osób pracujących w placówce

W placówce pracuje 4 wychowawców, koordynator, pracownik socjalny oraz specjaliści – pedagog, psycholog. Wszyscy pracownicy posiadają kwalifikacje zgodnie z wymogami określonymi w art. 98 ust. 1 ww. ustawy w sprawie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych osób pracujących z dziećmi znajdują się oświadczenia wynikające z art. 98 ust. 3 pkt 1, 2, 3 ustawy o wspieraniu rodziny.

Dane ogólne dotyczące wychowanków:

- Ilość miejsc statutowych – 10,
- Stan na dzień kontroli wg księgi ewidencji: 10 wychowanków,
- Skreślonych z ewidencji w 2018 r. - 0 wychowanków, 2019 r.- 0 wychowanków przyjętych w 2018 r. – 0, w 2019 r.- 0 wychowanków,
- Liczba sierot – 0,
- Liczba półsierot – 4,

- Liczba wychowanek w ciąży - w okresie objętym kontrolą, nie było wychowanki w ciąży,
- Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania rodziny przysposabiającej – w okresie objętym kontrolą zgłoszono 2 wychowanki (rodzeństwo),
- Liczba dzieci zgłoszonych do organizatora pieczy zastępczej w celu umieszczenia ich w rodzinnych formach opieki – 0 wychowanków,
- Ucieczki z placówki: 14 ucieczek, które dotyczyły jednej wychowanki – [REDACTED]
Łącznie ucieczki trwały 244 dni. Główną przyczyną ucieczek była chęć powrotu do domu rodzinnego. Procedura dotycząca postępowania w tym zakresie zgodna z „Procedurą w przypadku oddalenia się wychowanka z Grupy Usamodzielnienia oraz w przypadku nie powrócenia w wyznaczonym czasie z urlopowania”,
- Liczba dzieci umieszczonych w MOW - 1, MOS – 1,
- Liczba dzieci usamodzielnionych - 2017 r.- 1, 2018 r.- 0.

Stwierdzone uchybienia, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawa.

Po zrealizowaniu poniżej podanego zalecenia, Placówka będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Dyrektor Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. Wprowadzić zmiany w zakresie określenia minimalnej kwoty kieszonkowego zgodnie z uwagi wskazanymi w wystąpieniu – termin realizacji niezwłocznie.
2. Wprowadzić ciekawszą ofertę organizacji czasu wolnego w weekendy i w czasie wolnym - termin realizacji na bieżąco.
3. Dostosować organizację opieki w celu zabezpieczenia potrzeb wychowanków, zgodnie z uwagi wskazanymi w pkt 10 wystąpienia.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem 26/2019 w Książce kontroli Placówki w dniach 22, 24 oraz 29 stycznia 2019 roku.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197 d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody

o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art. 198 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny, *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.*